

areas of Ternopil pond as an integral component of the "Zagrebellya" urban regional landscape park. In the context of the problems with the green spaces of the city considered the main geo-ecological problems of urban urboehkosystemy: the problem of pollution of the urban environment, the problem of spatial comfort of the population. For example, oxygen production is calculated phytomeliorative opportunity to green spaces of urban ecosystem, which is significantly different from the real needs. Calculate the basic parameters of a comprehensive green area of the city, which are compared with the corresponding parameters of other medium-sized cities in the region.

The calculation of the size and boundaries of the Green Zone complex Ternopil, demonstrated the degree of fullness of the forest and forest-park communities.

Keywords: urban ecosystems, integrated green area, renaturalisation, park complexes, recreational load, geo-ecological problems, optimization of greenery.

Рецензент: проф. Ковальчук І.П.

Надійшла 20.04.2016р.

630*228 : 630*5

Mykhailo MELNICHUK, Valentyna CHABANCHUK

PINE PLANTATIONS OF RIVNE REGION

In the article we analyzed land covered with woody vegetation by groups of species and species composition (on the basis of Rivne Regional Department of Forestry and Hunting). We found that the dominant species (65% of the area covered with forest vegetation) are pine. We made a distribution of pine plantations of Rivne region for the most common types of forest site conditions. We investigated that the largest share of pine plantations is in the fresh and wet subors. Separately, we conducted a study on distribution of pine plantations on trophotopes (dominated by subors and bors) and hihrotopes (dominated by wet and fresh habitat conditions). We also studied the structure of pine plantations by age groups and noticed substantial irregularity: the predominance of middle-aged plantations and the smallest share of overripe plantations. Moreover, we analyzed the composition of pine plantations by species and reserve of timber, distribution by forest completeness and by classes of bonitet. We determined that the most common completeness of pine plantations are 0.7 and 0.8, and the most common classes of bonitet are I and II. Moreover, we conducted analysis of spatial distribution of pine by forest enterprises in Rivne region.

Keywords: pine plantations, pine, types of forest site conditions, age groups, total and average stock, forest completeness, bonitet.

Formulation of the problem. Rivne region refers to regions that characterized as one of the highest index of forest cover (36%). It takes the third place in Ukraine in terms of forest cover (after Transcarpathian and Ivano-Frankivsk regions). However, 66% from the area which covered by forest vegetations is occupied by pine plantations, in particular pine. However, for the last 15 years there is a clear tendency to reducing the area of overripe and ripe stands, showing progressive aging of forests.

Under the influence of expected and projected climate changes to 2050 and according to 2100 years, without taking adaptational measures, sharp decline of young trees can be expected (for the period from 2000 a share of young pine stands decreased from 26% to 25%) and significant increase of middle-aged plantations (from 2000 there was an increase from 37% to 49,9%). So, the research division of pine plantations according to the age groups, composition of planting, types of forest site conditions, completeness, stock and classes of bonitet is extremely important. Such analysis will help to formulate the main areas of the leading forestry, in order to provide increase in productivity of pine plantations and save of plant and animal diversity.

Analysis of previous research. Many scientists were involved into the research of pine trees, their productivity and dynamics in particu-

lar: D. D. Lavrynenko [4], B. M. Dziadevych [2], V. I. Tkachuk [10], V. K. Miakushko [5] and others. And also such scientists as I. M. Korotun [7], K. I. Herenchuk [8], L. I. Kopyi, I. V. Phizyk [6], S. A. Hensyruk [1] and others were investigated forests of Polissya and western areas of Ukraine. But it is worth to indicate that complex researches of forest landscapes and, in particular, pine plantations of Rivne region were not taken.

The aim of the research is to analyze the structure of pine plantations of Rivne region according to the age and species composition, to study features of the site conditions where they grow up, to investigate their productivity and hold spatial analysis of pine spread in terms of forestry enterprises in Rivne region.

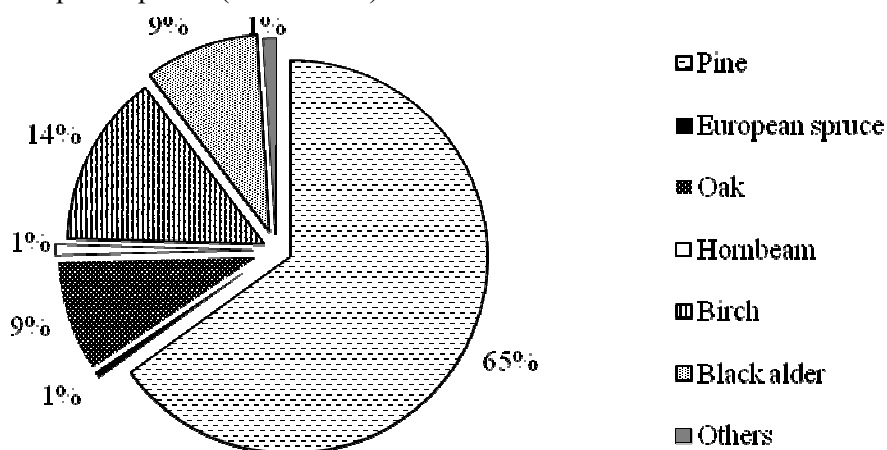
The result of the research. In forest fund of Rivne region the area covered with forests vegetations lands is 588 961,5 ha. Natural composition of forests area is represented by 43 species, but from 2000 it is observed a negative tendency in dynamics of species composition and disappearance of 5 species in the Rivne territory.

In the area of the research it is spread pure and mixed plantations with a predominance of pine. 97% of lands which is coved with forest vegetation is presented by ruling species of pine (*Pinus sylvestris* L.) – 374993,5 ha, birch (*Betula pendula* Roth.) – 81658,8 ha, oak (*Quercus robur* L.) – 52110,9 ha, black alder (*Alnus glutinosa* (L.)

Gaerth.) – 53892,2 ha.

In addition, minor areas are occupied by plantations of European spruce (*Picea abies*) –

3064,6 ha, and hornbeam (*Carpinus betulus* L.) – 5127,3 ha [9] (picture 1).

Picture. 1. Species structure of the forest fund of Rivne region [9]

It is seen from the diagram that pine is a dominant species in the species composition of the forest fund and it is 65%. However, pine planting is 66% covered with forest vegetations of forest areas. So, pine plantations are the most common in the forests of the region. Besides pine, they are also represented with such species as Banks pine (*Pinus banksiana* Lamb.), Crimean pine (*Pinus nigra* ssp. *pallasiana*), Weymouth pine (*Pinus strobus* L.), Austrian pine (*Pinus nigra*).

Pine grows in all types of forests: bors, subors and oakwood. It is explained by considerable plasticity of pine to environmental growing conditions (table 1). The most part of pine among bedrocks is located in fresh bors – over 99% of the area. In addition, more than 90% of the area among dominant species belongs to the pine in such types of forests as dry, moist and wet bors, fresh and moist oak – pine subors.

Table 1

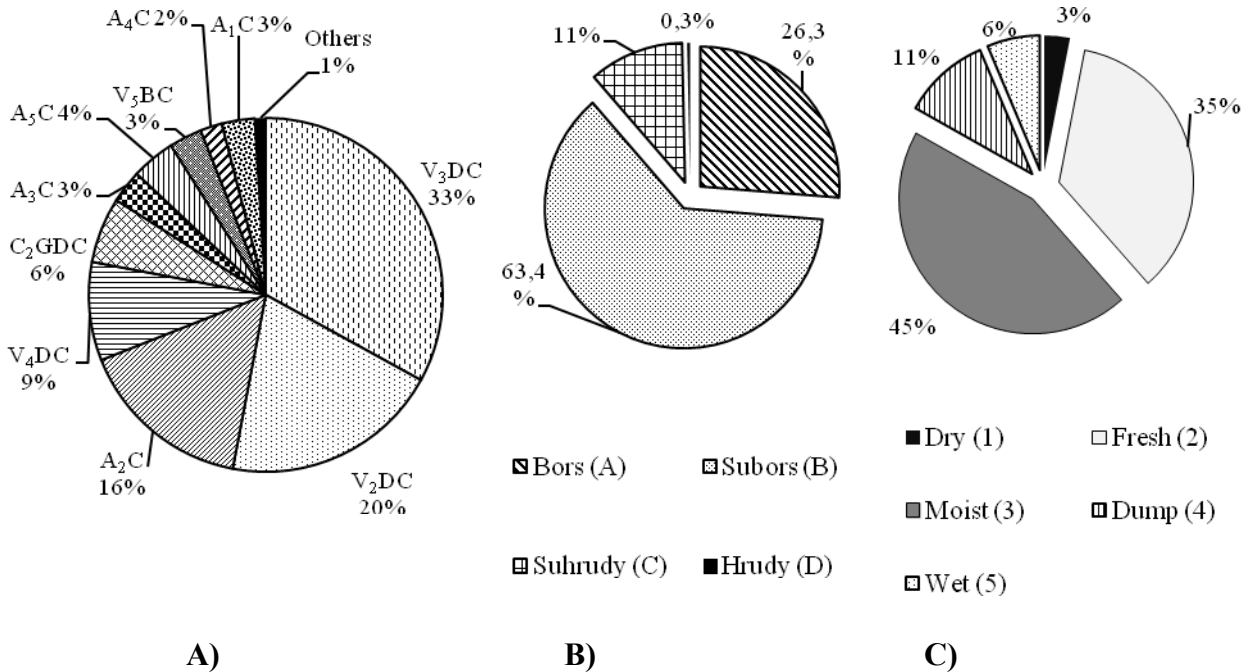
Distribution of pine plantation according to the most common types of site conditions*

Type of site conditions	Area, ha	Including pine	
		ha	%
A ₁ C	12 758,5	12 543,7	98,3
A ₂ C	55 103,0	54 776,9	99,4
A ₃ C	12 987,0	12 230,7	94,2
A ₄ C	7 286,0	5 706,4	78,3
A ₅ C	15 245,1	14 260,6	93,5
V ₂ DC	70 731,9	69 055,3	97,6
V ₃ DC	130 253,3	114 989,3	88,3
V ₃ DCA	5 420,5	4 891,9	90,2
V ₄ DC	53 553,7	31 008,3	57,9
V ₄ DCO	9 055,0	4 699,2	51,9
V ₅ BC	17 571,4	11 685,8	66,5
C ₂ GDC	29 171,8	19 556,3	67,0
C ₂ GD	5 095,4	276,5	5,4
C ₃ GDC	49 464,8	19 904,8	40,2
C ₃ GD	11 618,8	371,2	3,2
C ₄ GDC	7 464,8	1 184,2	15,9
C ₄ VLCh	36 985,1	208,3	0,6
C ₄ VLO	9 100,5	107,3	1,2
C ₅ VLCh	7 241,5	39,2	0,5
D ₂ GD	19 222,1	1 097,0	5,7
D ₃ GD	10 105,9	238,7	2,4

*Made by the author for [3], [9]

The most part of pine plantations is located in fresh (20%) and wet (33%) subors, where the pine is always a bedrock. In addition, significant share of pine trees grow in fresh bors, moist oak-pine subors, fresh hornbeam-oak-pine subforests.

According to trophotopes the pine plantations are mostly presented in subors and bors and as for the hihrotopes in fresh and moist habitat (picture 2).

Picture 2. Distribution diagram of pine plantations A) types of forest site conditions, B) trophotopes, C) hihrotopes [3; 9]

Pine is rather whimsical to the soil moisture, although it grows in different hihrotopes, creating quite different planting between itself according to productivity. In accordance with diagrams the most areas of pine plantations is common in moist growth conditions (182626,6 ha), and the least common is dry (12543,7 ha) and wet (25985,6 ha). Predominance of fresh and moist hihrotopes is due to the fact that they are characterized by the most optimal conditions for pine growth.

Along with typological structure the main taxational characteristic is the distribution of pine plantations into indigenous and derivatives stands. Analyzing taxational data base it was found that

natural pine was mainly formed by indigenous stands (99,8 % of the area). A small amount of the area of derivative stands are mostly located in the natural pine forests of the region and it is only 0,2%.

Analysis of the structure of distribution of pine stands by the age growth shows significant irregularity. In particular, the most share forms middle-age plantations and the least is ripe and overripe plantations (table 2). This age structure is caused by the large volume of clear cutting in pre and post war years and also significant amount of monocultures pine plantations in 60-70s.

Table 2

Distribution of pine plantations according to the age groups of Rivne region [9]

Age group	Area, ha	%
Young trees	99 542,5	25,6
Middle-age	194 158,7	49,9
Preripe	64 983,5	16,6
Ripe and overripe	30 540,8	7,9
TOTAL	389 225,5	100

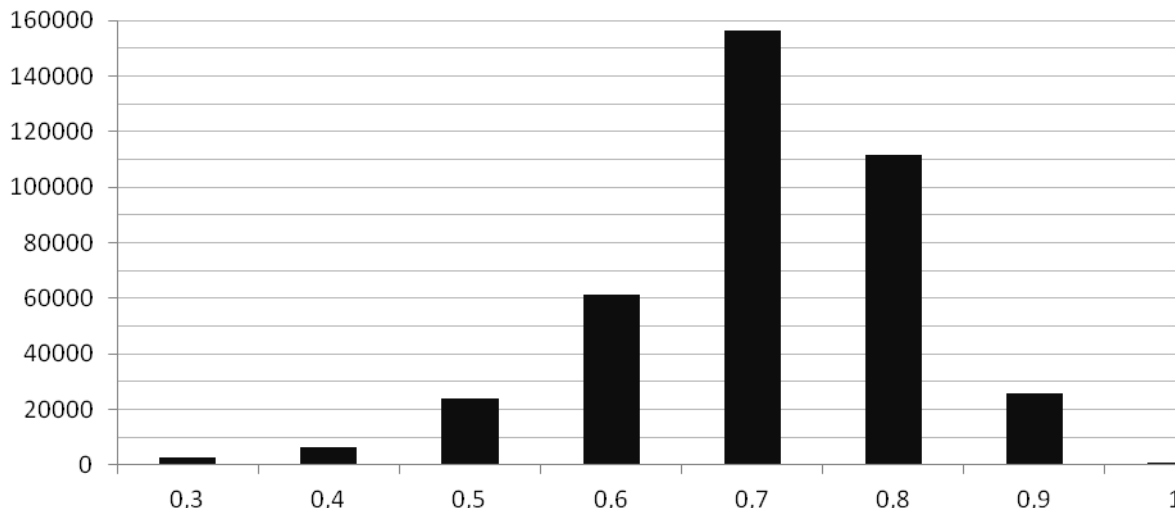
The negative tendency of age structure is reduction of the area of preripe and ripe stands for the last 15 years in accordance to 9,6% and 3,1% [3]. The average age of pine plantation is 54 years.

The productivity of pine plantations is characterized by wood stock, completeness and bonitet. The total stock of pine in forest funds of Rivne region is estimated in 80 901,57 thousand m³. The average stock species is 221 m³. Other pine plan-

tations expect pine are characterized by a total stock 29,35 thousand m³, and average stock is 212 m³. The average change in stock of pine is 86,41 thousand m³ or 3,9 m³ на 1 ha covered by forest areas [3]. Also it is worth to mark that average stock of ripe plantations is lower than preripec one. That is why, in preripec plantations rather thinning

is done, which leads to a decrease in stock of wood in the next age period.

Completeness of pine plantations ranges from 0,3 to 1 (picture 3). This is a sign that in pine forests of the region occurs as woodlands so complex form stands.

Picture 3. Distribution of pine plantations for completeness [9]

The first plantations have small stock of wood but grow in conditions in which other species do not survive and perform certain ecological functions. Other plantations have a large stock and is a source of high-quality wood. The most common completeness of pine plantations is 0,7 and 0,8, which is 69 % (40% and in accordance 29%). The average completeness is 0,78.

The share of low completeness planting (0,3-

0,4) is 3%, their presence caused damage to pine stands by pests and diseases, growing in dry and wet habitats, using in commercial and recreational purposes etc.

It is observed significant variations in bonitet class of pine plantations from Ib to Vb (table 3), it is due to their growth in different types of forest conditions.

Table 3

Distribution of pine plantations of Rivne region by bonitet classes [3]

Class of bonitet	Площа, га					
	Pine	Pine affected by root rot*	Banks pine	Weymouth pine	Crimean pine	Austrian pine
Ib and higher	3 344,9	76,8	0,2	0,5	-	-
Ia	49 019,8	1 609,6	1,4	-	-	-
I	147 324,4	4 656,7	33,7	1,2	-	-
II	104 545,7	2 860,4	48,3	0,5	2,0	1,0
III	33 895,3	896,6	98,3	-	-	-
IV	16 717,1	430,7	84,1	-	-	-
V	10 810,1	47,6	37,8	-	-	-
Va	8 067,8	3,6	9,8	-	-	-
Vb	1 268,4	-	-	-	-	-

* pine stands affected by root rot, caused by fungus *Heterobasidion annosum* (Fr.) Karst.

The most common classes of bonitet is I and II, they are taken 64,2% from all planting (39,4% and in accordance 27,8%). Low bonitet pine plantations (V-Vb) are taken small area 20 245,1 ha, and it is 5,2%. Their presence is connected with growing on poor and wetland soils. In addition it should be noted that the area of planting with the highest class of bonitet Ib and higher is occupied only 0,9%, in particular 3 422,4 ha. As

the table 3 shows, only II class of bonitet is represented among all breeds of pine plantations. The middle class bonitet of pine plantations – I,4 [3; 9].

In administrative and economics terms forests fund of Rivne region is divided into 16 forestries and 1 natural reserve. The spread of pine plantations and in particular pine on the territory of research is not even (table 4).

Distribution by planting pine forestry enterprises

Name of forestry enterprises	Area, ha	% from covered by the forest plantations area	Total stock, thousand m ³	Average stock, m ³
Berezne forestry	34082,2	61,6	6967,65	204
Volodymyrets forestry	46947,5	53,0	9654,51	206
Vysotsk forestry	21249,6	63,9	3742,89	176
Dubno forestry	14632,7	52,3	4019,39	275
Dubrovytsia forestry	27516,8	50,9	5448,22	198
Zarichchia forestry	20210,7	51,9	3931,69	195
Klevan forestry	12147,2	45,3	3769,85	310
Klesiv forestry	34069,5	62,4	7110,32	209
Kostopil forestry	19328,8	50,9	4964,06	257
Ostkiv forestry	20666,9	58,6	3845,85	186
Ostroh forestry	6419,8	29,3	1868,03	291
Rokytno forestry	35760,4	62,9	5630,95	157
Sarny forestry	27461,5	55,4	6168,90	225
Sosnivka forestry	32103,3	64,4	7236,74	225
Mlyniv forestry	887,3	6,9	180,39	203
Rivne forestry	6837,8	35,0	1821,56	266
Rivne natural reserve	14670,1	34,7	2167,89	148

Pine plantations is taken larger areas and they made up a larger share from all covered by the forest vegetations areas in Polissya districts of the region, where the conditions of habitat are favorable for pine growth. Pine is less spread in forest-steppe areas where it is replaced by other dominant species such as oak and hornbeam. In addition, in the north part of the region fir forests are preserved in some places. Black alder forests grow everywhere, in lowlands and marshy tracts, they are more adapted to wet conditions of habitat.

In this manner, the most area is taken by pine plantations in Volodymyrets forestry, where they cover 46947,5 ha, and in Rokytno forestry (35760,4 ha), but the smallest area is in Mlyniv forestry (887,3 ha).

Such uneven distribution caused by such factors as conditions of habitat which are more optimal for pine plantations in Polissya districts of the region, in particular, wet and fresh habitats; soil covering of Polissya is favorable for growth of pine; forest cover of the northern regions is larger than the southern one, etc.

The largest share among dominant species is owned by pine in such forestries as Berezne, Vysotsk, Klesiv, Rokytno and Sosnivka (over 60% covered with forest vegetations areas). The smallest share of pine plantations is submitted in Mlyniv forestry (about 7%), in accordance, the total stock is characterized by the lowest rates (180,39 thousand m³).

The total stock of pine wood is the highest in Volodymyrets forestry (9654,51 thousand m³), moreover, there are high indexes in Klesiv, Sosnivka, Berezne and Sarny forestries.

So, the largest forest growth is mostly characteristic for Polissya districts of the region (for instance Rokytno, Berezne, Sarny, Volodymyrets etc.). Accordingly, for the areas of forest-steppe zones (for example, Hoscha, Mlyniv, Demydivka, Korets etc.) it is characteristic minor forest growth.

The highest index of the average stock of wood in Klevan forestry, where it is 310 m³. There is also high importance is marked in Ostroh (291 m³) and Dubno (275 m³) forestries. The smallest value of the average stock of reserve pine wood in Rokytno forestry (175 m³).

Conclusions. On the basis of the analysis it should be noted uneven age structure of pine plantations and the necessity to regulate the cutting of main use and measures for reforestation.

The number of low completeness plantations is minor, however, their presence requires complex forest management, reduction of pests and diseases, regulation of economic and recreational activities.

To improve productivity of pine plantations on poor soil and wetlands it is necessary to replace their stands into more adapted.

As a result of spatial analysis of pine spread in term of forestry enterprises of Rivne region it is necessary to mark the predominance of pine plantations in Polissya districts, particularly in such forests enterprises as Volodymyrets, Rokytno, Berezne, Sarny and Sosnivka. The smallest share of pine is in Mlyniv forestry. This spatial differentiation is caused by more optimal habitat conditions of pine plantations in Polissya than in forest-steppes.

References:

1. Hensirik S. A. Lisy Zakhidnoho rehionu Ukrainy / S. A. Hensirik. Ukrain's'kyi derzh. lisotekhnichnyi un-t. - L'viv, 1998. - 407 s.
2. Dziadevych B.M. Produktivnist' sosnovo-berezovykh i chystykh sosnovykh nasadzen' / B.M. Dziadevych // Sil's'kohospodars'ka informatsiia. – 1974. – № 5. – S. 49-50.
3. Zvity „Pro vykonannya vyrobnychoho planu po lisovomu hospodarstvu” za 2000-2010 rr. – forma 10LH. – Rivne: Rivnens'ke oblasne upravlinnia lisovoho ta myslivs'koho hospodarstva. – S. 15-79
4. Lavrynenko D.D. Naukovi osnovy pidvyschennia produktyvnosti lisiv Polissia URSR. – K.: Urozhai, 1960. – 280 s.
5. Miakushko V.K. Sosnovye lesa ravnynnoi chasty USSR. – K.: Nauk. dumka, 1978. – 256 s.
6. Kopii L.I. Suchasnyi stan ta produktyvnist' komunal'nykh lisiv Rivnenshyny / L. I. Kopii, I. V. Fyzyk // Lisove hospodarstvo, lisova, paperova i derevoobrobna promyslovist'. – 2006. - №31. – S. 192-196
7. Korotun I. M. Neohrafiia Rivnens'koi oblasti: Pryroda. Naselennia. Hospodarstvo. Ekolohiia / Korotun I. M., Korotun L. K. – Rivne, 1996. – 489 s.
8. Pryroda Rivnens'koi oblasti / pid red. Herenchuka K. I. – L'viv: Vyscha shkola, 1976. – 156 s.
9. Statystychni materialy Rivnens'koho oblasnoho upravlinnia lisovoho ta myslivs'koho hospodarstva. Ofitsiinyi sait. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://rivnelis.gov.ua>
10. Tkachuk V.I. Dynamika i shliakhy optymizatsii porodnoho skladu lisiv Tsentral'noho Polissia Ukrainy / V.I. Tkachuk, V.O. Buzun // Naukovyi visnyk UkrDLTU : zb. nauk.-tekhn. prats'. – L'viv : Vyd-vo UkrDLTU. – 2002. – Vyp. 12.4. – S. 139-143.

Література:

1. Генсірук С. А. Ліси Західного регіону України / С. А. Генсірук. Український держ. лісотехнічний ун-т. – Львів, 1998. - 407 с.
2. Дзядевич Б.М. Продуктивність сосново-березових і чистих соснових насаджень / Б.М. Дзядевич // Сільськогосподарська інформація. – 1974. – № 5. – С. 49-50.
3. Звіти „Про виконання виробничого плану по лісовому господарству” за 2000-2010 рр. – форма 10ЛГ. – Рівне: Рівненське обласне управління лісового та мисливського господарства. – С. 15-79.
4. Лавриненко Д.Д. Наукові основи підвищення продуктивності лісів Полісся УРСР. – К.: Урожай, 1960. – 280 с.
5. Мякушко В.К. Сосновые леса равнинной части УССР. – К.: Nauk. dumka, 1978. – 256 с.
6. Копій Л.І. Сучасний стан та продуктивність комунальних лісів Рівненщини / Л. І. Копій, І. В. Фізик // Лісове господарство, лісова, паперова і деревообробна промисловість. – 2006. - №31. – С. 192-196
7. Коротун І. М. Географія Рівненської області: Природа. Населення. Господарство. Екологія / Коротун І. М., Коротун Л. К. – Рівне, 1996. – 489 с.
8. Природа Рівненської області / під ред. Геренчука К. І. – Львів: Вища школа, 1976. – 156 с.
9. Статистичні матеріали Рівненського обласного управління лісового та мисливського господарства. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rivnelis.gov.ua>
10. Ткачук В.І. Динаміка і шляхи оптимізації породного складу лісів Центрального Полісся України / В.І. Ткачук, В.О. Бузун // Науковий вісник УкрДЛТУ : зб. наук.-техн. праць. – Львів : Вид-во УкрДЛТУ. – 2002. – Вип. 12.4. – С. 139-143.

Резюме:

Мельничук М. М., Чабанчук В. Ю. СОСНОВІ НАСАДЖЕННЯ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.

У статті на основі аналізу статистичних матеріалів Рівненського обласного управління лісового і мисливського господарства досліджено вкриті лісовою рослинністю землі за групами порід та видовим складом. Визначено домінантною породою (65% від площі вкритої лісовою рослинністю) сосну звичайну. Здійснено розподіл соснових насаджень досліджуваного регіону за найпоширенішими типами лісорослинних умов. Виявлено, що найбільша частка соснових насаджень знаходиться у свіжих та вологих суборах. Проведено окремо дослідження по розподілу площ соснових насаджень за трофотопами (переважають субори та бори) та гігротопами (переважають вологі та свіжі умови місцезростання). Досліджено структуру соснових насаджень за групами віку та відмічено значну нерівномірність: переважання середньовікових насаджень та найменшу частку перестійних. Окрім того проаналізований склад соснових насаджень за видами та запас деревини, розподіл за повнотами і класами бонітету. Визначено, що найпоширенішими повнотами насаджень сосни звичайної є 0,7 і 0,8, а найпоширенішими класами бонітету – I та II. Окрім того, проведено просторовий аналіз поширення сосни звичайної у розрізі лісгосподарських підприємств Рівненської області.

Ключові слова: соснові насадження, сосна звичайна, тип лісорослинних умов, групи віку, загальний і середній запас, повнота, клас бонітету.

Анотация:

Мельничук М. М., Чабанчук В. Ю. СОСНОВЫЕ НАСАЖДЕНИЯ РОВЕНСКОЙ ОБЛАСТИ.

В статье на основе анализа статистических материалов Ровенского областного управления лесного и охотничьего хозяйства исследованы покрытые лесной растительностью земли по группам пород и видовым составом. Определено доминантной породой (65% от площади покрытой лесной растительностью) сосну обыкновенную. Осуществлено распределение сосновых насаждений исследуемого региона за наиболее распространенными типами лесорастительных условий. Выявлено, что наибольшая доля сосновых насаждений находится в свежих и влажных суборах. Проведено отдельно исследования по распределению площадей сосновых насаждений по трофотопам (преобладают субори и боры) и гигротопам (преобладают влажные и свежие условия). Исследована структура сосновых насаждений по группам возраста и отмечено значительную неравномерность: преобладание средневозрастных насаждений и наименьшую долю перестойных. Кроме того проанализирован состав сосновых насаждений по видам и запас древесины, распределение по полноте и классами бонитета. Определено, что наиболее распространенными полнотами насаждений сосны обыкновенной является 0,7 и 0,8, а самыми распространенными классами бонитета - I и II. Кроме того, проведено

пространственный анализ распространения сосны обыкновенной в разрезе лесохозяйственных предприятий Ровенской области.

Ключевые слова: сосновые насаждения, сосна обыкновенная, тип лесорастительных условий, группы возраста, общий и средний запас, полнота, класс бонитета.

Рецензент: проф. Ковальчук І.П.

Надійшла 11.04.2016р.

УДК 911.9 (477.81)

Богдан ГАВРИШОК, Петро ДЕМ'ЯНЧУК, Іванна САЛЕНКО

КОНСТРУКТИВНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ РАДИВИЛІВСЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Стаття присвячена вивченню лісів та лісових ресурсів Радивилівського району Рівненської області. Авторами вивчено геопросторові закономірності поширення лісів району, та їх господарську приналежність. Проаналізовано значний обсяг фондових матеріалів та побудовано картосхеми розподілу лісистості, видового складу та вікової структури лісу, розміщення лісових масивів. Проаналізовано дані про обсяги лісокористування, повноту та бонітет деревостанів.

Ключові слова: ліс, деревостан, рубки догляду, лісовпорядкування, бонітет, лісовий масив, лісгосп, лісництво, породний склад, вікова структура.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Ліси є найскладнішими і найпотужнішими рослинним угрупованням. Вони впливають на гідрологічний та кліматичний режим місцевості, ґрунтоутворення, флору і фауну. Ліс є важливим акумулятором живої речовини на планеті, утримує в біосфері ряд хімічних елементів, воду, має велике народногосподарське значення.

Попри розташування у межах Малого Полісся, Радивилівський район є одним із найменш заліснених регіонів Рівненської області. Останнє стало закономірним результатом активного антропогенного впливу на ліси цієї території впродовж останніх століть. Вивчення лісів Радивилівського району з метою їх раціонального використання та відтворення на сучасному етапі розвитку суспільства є необхідним як з екологічної, так і з економічної точок зору. На сьогодні Україна не здатна забезпечити власні потреби у деревині і є однією з найменш заліснених держав Європи. Перспективними для лісорозведення є якраз території зони мішаних лісів, в тому числі й Радивилівського району.

В епоху зростаючого антропогенного пресингу на навколишнє середовище проблема збереження лісів, їх раціонального використання та відновлення набуває першочергового значення і повинна вирішуватись на державному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню лісогосподарського землекористування та екологічної ролі лісу присвячені дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Зокрема, гідрологічна роль лісів розглядається у працях А. Оліферова (2003), А. Антипова (1989) та ін. Згадані авто-

ри математично й експериментально довели вплив лісів на гідрологічні та геоморфологічні процеси й обґрунтували оптимальні показники залісненості для різних регіонів нашої держави. С. Генсірук (1980) вивчав особливості лісового господарства як галузі природокористування в різних регіонах України.

Вивченню лісокористування на теренах Рівненської області присвячені публікації Т. Андриєнка, Г. Антипової, А. Єршова (1988), І. Коротуна (1996), А. Бідюка (2008). Проте, вони стосуються переважно території області в цілому та заповідних об'єктів. Сучасний стан та динаміка лісистості окремих адміністративних районів досі залишаються мало вивченими.

Метою статті є аналіз і оцінка лісогосподарського землекористування та геопросторових закономірностей розміщення лісів Радивилівського району, зокрема їх вікового і породного складу, особливостей використання та охорони.

Виклад основного матеріалу. Історія розвитку лісокористування Радивилівського району є частиною історії лісів Рівненського Полісся. На сучасному етапі ліси району належать двом господарствам: Радивилівському лісництву державного підприємства «Дубенський лісгосп» та державному підприємству «Спеціалізоване лісогосподарське агропромислове підприємство» (ДП СЛАП). Нижче коротко розглянемо історію кожного з них.

Перше лісовпорядкування лісів району проводилося в ХІХ ст., коли досліджувана територія входила до складу Російської імперії. Польське лісовпорядкування цих лісів проводилося в 1932-1933 роках. У всіх урочищах була встановлена штучна квартална сітка розмі-